

Was in de kerk van Amersfoort b.v. ooit gebeurd, wat er in '45 is gepasseerd, als de synode niet bevoelen had een bepaalde leer te prediken en wie dat welgerden te schorsen? Nooit! Die kerkeraad zag heusch wel toe op de leer, doch hij heeft nooit aan Ds van den Born of mij ook maar één vermaning gericht inzake onze preeken. Toch zijn wij beiden afgezet. Omdat de kerkeraad de bedoeling had de wacht te betrekken bij de waarheid Gods?

Kom, kom; toen in Juni '45 de zaak aan de orde kwam, zei de ééne ouderling, dat hij me „op het dogmatische” niet aangepakt wilde zien, een ander, dat hij de kwestie niet beoordeelen kon, maar dat de synode voor hem autoriteit was; een derde beklaagde zich, dat ik de zaak aan den kerkeraad had voorgelegd, en niet eigener beweging was heengegaan etc. De wacht betrekken bij de waarheid Gods, zegt U?

U zult misschien zeggen: een plaatselijke aangelegenheid. Ik geloof dat niet, want onder de Oosterbeeksche conclusies staat ook thans weer de naam van dhr I. Stap, lid, en als ik het wel heb ook ouderling van de gebonden kerk van Amersfoort. En daaruit kan ik het iedereen duidelijk maken, wat Oosterbeek eigenlijk is.

Want in Juli '45 was de behandeling van de kwestie op den kerkeraad te Amersfoort zoover gevorderd, dat 31 van de 60 leden verklaard hadden zich niet te binden aan de leeruitspraken, noch aan de op grond daarvan geschiedde tuchthandelingen. 4 Juli werd dat „een kerkernadsbesluit. 6 Juli ging het over de wijze van uitvoering van dat besluit. Ik had nog maar een paar opmerkingen daarover gemaakt, toen de minderheid onder leiding van Ds Popma verklaarde, dat wij het kerkverband gebroken hadden, dat dat zonde was, dat zij (de 29) thans de wettige kerkeraad van Amersfoort waren, en dat er niet meer te praten viel. We stonden toen nog allemaal binnen het oude verband, maar de minderheid proclameerde zichzelf tot wettige kerkeraad, en zei den eerstkomenden Zondag afzonderlijk te willen vergaderen. Toen verdwenen ze, en pas daarna viel het besluit tot vrijmaking. Ik sta maar over, welke beweringen die minderheid deed over wat er op den kerkeraad gebeurd was. Maar Zaterdag 14 Juli 's avonds om 11 uur vond ik een brief in de bus, waarbij me werd meegedeeld, dat ik met ingang van 11 Juli was afgezet, omdat ik scheurmakerij had gepleegd, afzonderlijke kerkdiensten had belegd; verder stond erin, dat ik evenals de 30 anderen als „trouw-ambtsdrager in de gemeente van Christus niet meer geduid kon worden” en het eindigde op de gebruikelijke wijze met heilbiede en broedergroeten.

Afgezet door de classis op grond van art. 79 en 80 K.O. Maar ik hoorde dat pas drie dagen later, want de classis had ons niet gehoord, niet vermaand, niet geschorst, zoo maar pardoos afgezet op grond van een valsche beschuldiging.

De wacht betrekken bij de waarheid Gods?

Toen was de heer Stap geen lid van den kerkeraad. Maar denzelfden Zaterdag handelde de heer Stap in het ambt-van-alles-geloovigen. Want hij liet met anderen mee, een „ingezonden” plaatsen in de synodocratische kerkbode; het werd ook aan ons ter plaatsing aangeboden, doch door mij geweigerd. Dat ingezonden stuk luidde aldus:

„Aan alle leden der Gereformeerde Kerken van Amersfoort.

Ondergeteekenden, ernstig bedroefd over het conflict in onze Kerken en in 't bijzonder in onze plaatselijke Kerk, doen een dringend beroep op de consciëntie van al hun broeders en zusters, om niet mede te werken aan het verbreken van het verband met onze Gereformeerde Kerken. Zelfs indien er fouten mochten zijn gemaakt aan de ééne of de andere zijde, is het toch onze overtuiging, dat we alles moeten doen om de van God geboden eenheid te behouden, of, waar de te loor gang, te herkrigen”. Dan volgen de namen, o.a. van I. Stap.

Ik schrijf dit over, niet omdat het anders van zooveel belang is, maar omdat diezelfde I. Stap thans weer over de vereeniging schrijft, en het ambt aller geloovigen activeeren gaat met ds Bos e.s. Nu moet ik aan dat briefje denken van 14 Juli '45. Ik laat dat meervoud „kerken” in het adres maar loopen. Maar wat openbaarde de heer Stap toen? Droefheid over het conflict; een dringend beroep vanwege het ambt aller geloovigen op de consciëntie van alle broeders en zusters. Tot zoover ging het nog. Maar een beroep op de consciëntie beteekent onder Gereformeerde menschen: hun de wét Gods voorhouden. En hun de feiten voorleggen, opdat ze die aan den geopenbaarden wil Gods zouden toetsen. Niet aldus dhr Stap. Hij laat — en dat is typeerd — de schuld-vraag in het midden. Of er fouten zijn gemaakt, en zoo ja aan welken kant, zegt dhr Stap niet. Maar toch: wie gelijk heeft, maken we niet uit; doch blijven aan den kant van de synode. Dat gebiedt God, zegt dhr Stap, althans dat is mijn „overtuiging”. Hij had dus toen ook al een o v e r t u i g i n g inzake de eenheid, net als in Oosterbeek. Maar vanwege die overtuiging wekt hij op aan de v r i j m a k i n g n i e t m e e t e d o e n. Het eenige, wat hij nog min of meer in uitzicht stelt, is het h e r k r i g e n v a n d e e e n h e i d. Hij spreekt niet over het w e g d o e n v a n d e z o n d e, die de scheur bracht. Die kwestie blijft in het midden.

Eenheidsprofetie, die de kwesties onbeslist laat, op eenheid aanstuurt, doch van vrijmaking niets hebben moet, en daartegen het ambt aller geloovigen activeert. Eenheid, ook al is de binding aan de leeruitspraken fout, ook al zijn de afzettingen onjuist, zegt dhr Stap. God gebiedt de eenheid naar mijn overtuiging, h o e o o k d e k w e s t i e s l i g g e n. En zoo richt hij zich tot de consciëntie van alle broeders.

Nu hij opnieuw via Oosterbeek de eenheid propageert, is het voor iedereen van belang om te weten, wat dhr Stap tot herkriging der eenheid, waarvoor hij naar zijn eigen woord, in gemoede „overtuigd” was „alles te moeten! doen” sinds 14 Juli '45 heeft gedaan. Hij heeft niets gedaan, niets anders dan nu in Oosterbeek een nieuwe exclamatie aan het papier toevertrouwen.

Hij had sinds Juli '45 best tijd gehad om de kwestie te onderzoeken, en bij gebleken fouten van de zijde der synode daartegen kerkeraad en gemeente te activeeren via een gravamen b.v. Dat is niet geschied.

Hij heeft zich sindsdien een benoeming tot ouderling laten welgevalen, en is gaan zitten op de plaatsen, waarvan men ons op een schandelijke wijze verdreven had; hij heeft schorsingen, of neen, het waren alleen maar afzettingen in dit geval, gesanctioneerd en ook ambtelijk de vrijmaking tegengestaan.

In het laatste jaarboekje van zijn kerkengroep stond onder de officiële mededeelingen van Amersfoort achter den naam van Ds van den Born en mij de aantekening: z i c h o n t t r o k k e n. Daarover heb ik aan dien kerkeraad geschreven, en toen een briefje ontvangen, o.m. met dezen zin: „In het midden latende of de woorden „zich onttrokken” juist of onjuist zijn, wil de kerkeraad er wel moeite voor doen, dat in het volgende Jaarboek deze mededeeling niet meer voorkomt”. Ook dhr Stap is lid van dien kerkeraad, die wel ergens moeite voor wil doen, maar weer de feiten in het midden laat. Notabene, ik vraag toch geen vriendelijkheid van die menschen? Als het waar is, moet die mededeeling blijven staan; is ze onwaar, dan moet die kerkeraad vanwege de waarheid en het recht Gods dat terugnemen. Wat heb ik aan alle mogelijke ijver van dhr Stap, zo lang hij de eenheid propageert maar de kwesties in het midden laat?

Nu zie ik zijn handteekening onder Oosterbeek staan. De man, die al jaren het ambt der geloovigen tot de eenheid activeeren wil, maar nooit eens de kwesties stelt, en daarom het ambt der geloovigen in slaap wiegt. Het ambt der geloovigen was voor hem: bij elkaar blijven en komen, en ook achter zondige besluiten der synoden zich stellen. Synoden kunnen wel fouten maken, zegt hij; maar dan gebiedt God ons onder die synode bijeen te blijven. En deze man zou nu onze menschen kunnen activeeren in het ambt aller geloovigen? De man, die activeert tot onderworpenheid aan een synode, en de kwesties open laat? Die als ouderling nog niet één protest heeft ingediend tegen de schande der afzetting, doch die alleen maar helpt om die schande te verbloemen door officieel afzetting te laten vervangen door „zich onttrokken”, en die het volgende jaar wel weer wat anders wil gaan zeggen, echter altijd in het midden latende hoe de dingen nu precies zijn?

Eenheidsapostolaat, dat het ambt der geloovigen zegt de activeeren, doch de menschen alleen maar onder synodocratische eenheidsnarcose brengt. Is dat nu de wil van God, dat ik avondmaal moet vieren met menschen, die eerst in het midden laten wat men aan de broeders doet, en die daarna in het midden laten, wat men over de broeders zegt?

Want zoo gaat het. Kort geleden was ik op een morgen in mijn vroegere wijk, en ik kwam bij een mevrouw, die zei dat ze ook weer was „teruggegaan”. „Het was toch maar zoo'n klein verschil”. Toen vroeg ik, waarom we dan waren afgezet, en of scheurmakerij niet een heel groot verschil was, een verschil temslotte zoo diep als de hel. Mevrouw antwoordde: „U is helemaal geen scheurmaker; de ouderling, die me bezocht, zei nog expres: van den Born en Holwerda beschouw we helemaal niet als scheurmakers. Als ze wilden, ze konden Zondag zoo terug komen”. Hereniging? Maar de kwesties worden al meer bedolven door leugen. Je kunt soms tandenknersen, omdat je zoo machteloos staat tegenover de eenheidspropaganda, die de kwesties in het midden laat en ook begraaft, als de hereeniging maar wordt bevorderd.

Daarom bedroeft het me, dat ik de handteekeningen van Bos, de Goede etc. hier broederlijk zie staan naast die van dhr Stap. Allemaal aansturen op hereeniging, allemaal het ambt der geloovigen activeeren. Ze hadden hem eerst eens moeten vragen, wat hij onder het ambt der geloovigen verstaat en hoe hij dat tot dusver heeft geactiveerd. Maar zonder naar zijn eigen activiteit tot dusver een onderzoek in te stellen, zeggen ze: „broeder Stap, U kunt zoo mooi met ons ook onze menschen activeeren in hun ambt. Wij hebben U nodig, want Ds van den Born is n a l a t i g !” Welja: eenheid!

Bos, de Goede, de Waard presenteren zich ongenood als Commissie voor Goede Diensten ook aan de vrijgemaakte kerkleden van Amersfoort, zeggende:

Menschen, 't is bij jullie niets gedaan. Jullie brengen niets van 't ambt der geloovigen terecht. En Van den Born activeert jullie niet. Wij hebben een prima kracht gevonden, die jullie activeeren kan en zal. Hierzoo: onzen synodocratischen broeder Stap. Hoort hem!

Begrijpt de v r i j g e m a a k t e Ds de Goede nu niet, dat hij hier aan de v r i j g e m a a k t e n v a n Amersfoort den s y n o d o c r a a t Stap presenteert nu ja, als OUDERLING (immers 't ambt der geloovigen activeerend?), opdat hij zou bouwen wat de vrijgemaakte Ds van den Born afbreekt, of althans laat liggen?

Ik zie Jan Schouten al Soekarno introduceeren bij de kiesvereeningen ter activeering van het ambt aller Antirevolutionairen. (Men lette op het derde van vergelijking). Nonsens? Ja, in de politiek! Maar in de kerk kan alles, tenminste voor conferentieagangers.

En dan achteraf weer roerende verzuchtingen en schuldbelijdenissen, dat we niet in staat bleken om elkaar vast te houden! Laat men liever niet beginnen met de pas herstelde gemeenschap te ondermijnen, en daarin elkaar los te laten!

Twee maal twee is zeven!

Ds Bos moet niet veel hebben van de rare rekenmethode van K. S., die door 80 pct. van ons domme volk zoo maar wordt overgenomen. Hij zal mij ook wel rekenen onder die 80 pct. Maar ik geloof nog altijd dat $2 \times 2 = 4$, en daarom ben ik zoo tegen Oosterbeek.

Want wat waren nu toch wel de punten der leer, waarbij volgens Oosterbeek de synodes van '42-'43 ongetwijfeld bedoelden de wacht te betrekken? Hoort: „bijzonder met betrekking tot Gods soevereiniteit, de krachtadigheid der genade, de leer der verkiezing in verband met de leer des verbonds, de volharding der heiligen en de rechte beteekenis van den heiligen doop”.

Van die opsomming ben ik wel een beetje geschrokken. En Oosterbeek mag verzekeren onder geboden, dat het „ongetwijfeld” aldus was, alle suggestiviteit ten spijt liggen de feiten toch anders. In '42 ging het over „algemeene genade”, over „zelfonderzoek”, over de „onpersoonlijke menselijke natuur van Christus”, over de „pluriformiteit der kerk”. Het is me niet duidelijk, waarom men een leeruitspraak over de „algemeene” genade doet, om de krachtadigheid der „bizonderde” genade veilig te stellen; evenmin, waarom en hoe men de „sovereiniteit Gods” handhaven kan door een uitspraak over het zelfonderzoek des menschen; noch ook, dat men waakte over de leer van de volharding der heiligen toen men een uitspraak deed over de twee naturen van Christus. De wacht betrekken bij de waarheid Gods? Waarom kan die wacht dan opeens na '42 inrukken, als men eindelijk eens wat moet zeggen over de pluriformiteit?

Men moest nu eens geen fabeltjes verkondigen, als men van „ongetwijfeld” spreekt. O ja, in Nov. '43 zei de synode wel iets, dat heel in de verte wat op deze Oosterbeeksche catalogus van te bewaken waarheden lijkt. Ds Bos deed toen ook al zoo enthousiast daarover; het was van den Heere geschied, zei hij toen. Later, nog geen maand later, begreep hij, dat van een wonder geen sprake was geweest. Maar nu zijn de oogen hem en anderen blijkbaar weer dicht gegaan.

Van dit lijstje hebben twee punten te maken met wat de synode werkelijk uitsprak. Voorloopig laat ik „de rechte beteekenis van den heiligen doop” maar even rusten. Maar het ging werkelijk over z o o i e t s als „de leer der verkiezing in verband met de leer des verbonds”. We zijn wel ongeveer in de buurt, zegt Prof. Schuder nog wel eens, als een kandidaat op een examen zoo'n antwoord geeft.

Maar als men het ambt der geloovigen activeeren wil, moet men precies spreken. Want dat de leer der verkiezing verband hield met de leer des verbonds was toch eigenlijk ook weer niet in geding. Ook de leer der schepping staat in verband met die des verbonds, en die der laatste dingen. Er is geen twist geweest over de vraag of het een met het andere „in verband” stond. Maar de synode wilde, dat de leer der verkiezing „in” de leer des verbonds tot haar recht zou komen. In de leer des verbonds waren twee lijnen: Gen. 17 en in spanning daarmee Rom. 9: eenerzijds „alien”, anderzijds toch ook weer „niet alien”. Men loste die spanning op door de constructie van een „versterkt aanbod” voor alien, en een „onvoorwaardelijke belofte” voor de uitverkorenen. Uitwendig en inwendig in het verband zijn. Men ging die heele constructie van de leer des verbonds invoeren vanwege de verkiezing. Dát beteekende het, dat de leer der verkiezing „in” de leer des verbonds tot haar recht moet komen. En daarom fundeerde men het „te houden voor wedergeboren”. Men maakte met de leer der verkiezing de leer des verbonds tweeslachtig en innerlijk-tegenstrijdig. Maar dat was niet meer „de wacht betrekken bij de waarheid Gods”, doch een krachteloos maken ervan. Begrijpen onze broeders in Oosterbeek niet, dat ze op deze manier de zaak niet slechts verdoezelen, maar eigenlijk al capituleeren? Omdat zij hier spreken van „de waarheid Gods naar de belijdenis die ons van de vaders overgeleverd is”?

Erger vind ik evenwel iets anders. Men apprecieert het blijkbaar, dat de synode de wacht betrek-

ken ging stemmen heden. M tegen de afsnijden positieve (het kwa (de syno de com niet maas voor zijn in geding.

Daar linie en Capitul zegt: er sioneele zegt: a c broederer in de ker De syn betrekkes ze hadden Capitul officieel, de wacht Oosterbe betrekker al de kw beek su wier „er Oosterbe diging v broeders. De syn positi tieve Remonstr antwoord spraken negat we het l

1936 e diging e schiedde men wis dien eleg maar ee Dat een den inge seerde d beek e v de Goede (= conf collega's desalniet een com neen, na je de ke aanschot lectieve is geen tje nna „Trouw” er niet er brokk traal en vasthoud belijgend verkiezer zegt dat straat d

Dogt broeders En k van de zijn door den van geboren niet v kerkelijk wijze, v hebbe Dale „o godsdien ver”. I rij in k (Avondt scheurm Prof. wrijven; vaart op Natuu in den t wel zoo onder di die velt ing v aanvech de Goed met die gemeens gehoord Maar ni een or